

A vaddisznók sertéspestise (KSP) elleni védekezés feladatai --- 2010. december

Az Európai Unió Bizottságának többször módosított 2008/855/EK határozata értelmében Borsod-Abaúj-Zemplén megye nyugati része a vaddisznók klasszikus sertéspestisével (KSP) fertőzött régiók közé tartozik. A fertőzötté nyilvánított területet a Heves és a Nógrád megyei megyehatár, a szlovák-magyar államhatár, a 26-os főút, az M30-as és az M3-as autópályák határolják. (A térképvázlaton piros színnel jelezve).

A Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal (MgSzH) Központja az előbbi terület körül 10 km széles surveillance (puffer) zónát jelölt ki, amelyet a térképvázlaton kék szaggatott vonallal jeleztünk.

A megye előbbi zónákon kívüli területei jelenleg KSP-től mentesnek tekintendők.

A KSP-től mentes területen az elejtett vaddisznók közül a vadászatra jogosultak az illetékes kerületi főállatorvos határozatában előírt mintaszámban kötelesek KSP-re irányuló laboratóriumi vizsgálatot végeztetni. A vizsgálat alá vont, elejtett vaddisznók testének felhasználásához nem kell megvárni a laboratóriumi vizsgálati eredményt. Az állati hulladék ártalmatlanítására külön állategészségügyi előírás nincs. A vizsgálatok az MgSzH debreceni állategészségügyi intézetében állami költségen történnek. A két évnél fiatalabb állatok életkorát hónapokban kell feltüntetni a mintaazonosító lapon. Fontos a vér- és mandulaminták szakszerű gyűjtése, csomagolása és jelölése.

Az állategészségügyi hatóság a laboratóriumi vizsgálatokról nyilvántartást vezet, amely alapján kiderült, hogy november végéig több jogosult nem teljesítette az előírt mintaszámot. E társaságok legkésőbb 2011. január végéig pótolhatják a hiányzó vizsgálatokat.

A KSP surveillance zónában elejtett valamennyi vaddisznóból kötelező a vér- és mandulaminta levétele és ezeket az MgSzH budapesti állategészségügyi intézetében kell megvizsgáltatni állami költségen. E zónában sem kell megvárni a laboratóriumi vizsgálat eredményét az elejtett vaddisznó saját célú (kompetencia) vagy vadfeldolgozó üzemi felhasználásához. Különösen ügyelni kell a vér - és mandulaminták szakszerű gyűjtésére, csomagolására és jelölésére. (A színes fényképen nyíl jelzi a mandulákat.)

Két év alatt a vaddisznó becsült életkorát hónapokban kell megadni a mintaazonosító lapon. Az egyéni és a társasvadászatok során keletkező állati hulladékkal kapcsolatban külön állategészségügyi követelmény nincs, mert e zónában elejtett állatok hulladékai nem tartoznak az 1774/2002/EK rendelet hatálya alá. A kerületi főállatorvosi hivatal intézkedik az elhullva talált, az országúton elütött vagy betegség tünetei (pl.: megváltozott viselkedés) miatt kilőtt vaddisznók KSP-re irányuló vizsgálatáról, valamint ezek ártalmatlanításra való elszállításáról. Ha a laboratóriumi vizsgálati kötelezettségeket az előbb említett zónákban nem teljesítik, akkor élelmiszerlánc-felügyeleti bírságot kell kiszabnunk.

A KSP-vel fertőzött megyei régióban az emberi fogyasztás céljából elejtett valamennyi vaddisznóból, valamint az elhullva talált, az országúton elütött vagy betegség tünetei miatt kilőtt vaddisznókból is kötelező elvégeztetni a KSP-re irányuló vizsgálatot állami költségen. E vizsgálatokra csak az MgSzH budapesti állategészségügyi intézete jogosult. A vizsgálati mintákat Igazgatóságunk Miskolc, Vologda u. 1. szám alatti központjából minden kedden és csütörtökön reggel szállítjuk el Budapestre.

Az elhullottan talált és vizsgálatra átadott vaddisznók után fizethető céljuttalom pénzügyi kerete 2010. november elején megszűnt.

Az utóbbi időben visszatérő problémát okozott az állatok életkorának becslése, valamint a vizsgálati minták szakszerű gyűjtése, ezért a fertőzött régióban működő vadászatra jogosultak

hivatásos vadászainak Miskolcon 2010. november 17-én továbbképzést tartottunk. A fertőzött régió vadászatra jogosult társaságai részére körlevelet is kiadtunk a KSP elleni védekezés aktuális helyzetéről.

Az alábbiakban néhány követelményt külön kiemelek:

- A fertőzött régióból hazánk más területeire vagy külföldre élő vaddisznó nem szállítható ki.
- Az MgSzH Központ 02.3/1700/1/2010. számú utasítása szerint a 2010/2011-es vadászati év végén Igazgatóságunk valamennyi vadászatra jogosultnál köteles ellenőrizni a vadászati hatóságnak elhullottként jelentett, valamint a hullaként vizsgáltatott vaddisznók egyedszámát. Jelentős eltérés kimutatásakor élelmiszerlánc-felügyeleti bírságot kell kiszabnunk. Az elhullott és KSP-re vizsgáltatott vaddisznók esetében a vizsgálati megrendelőn a nagyvad-azonosító jel (krotália) számát minden esetben fel kell tüntetni.
- 2010. december 1-től az emberi fogyasztásra elejtett, továbbá az elhullott, az országúton elütött, betegség tünetei miatt, vagy diagnosztikai célból kilőtt vaddisznók életkorát szakszerűbben kell megbecsülni. Az állatorvos által kitöltendő, új típusú laboratóriumi vizsgálati megrendelőkn az eddigiek helyett négy korcsoport (3 hó alatt, 3 hó -1 év között, 1-2 éves és 2 év felett) szerepel. Két év alatt a becsült életkort hónapokban kell feltüntetni a mintaazonosító lapon és az új típusú vizsgálati megrendelőn is.
- A vadászatra jogosultak birtokában lévő, négy példányos mintaazonosító-lapokat a fenti változás nem érinti, azok továbbra is használhatók.
- Az MgSzH Központ 02.3/1700/1/2010. számú utasítása kiterjesztette a diagnosztikai célból kilőtt, rizikó csoportba sorolható vaddisznók felső súlyhatárát. November elejétől az 1 évnél fiatalabb malacok, valamint a 30 kg testtömeg alatti, 1 évnél idősebb csökkent vadmalacok és süldők egyaránt a rizikó csoportba tartoznak. Ezek vizsgálatra való dokumentált leadása után a vadászatra jogosult társaság részére 20.000.-Ft / egyed állami kártalanítás fizethető. A diagnosztikai célból kilőtt állatok becsült életkorát hónapokban kell feltüntetni a diagnosztikai célú átadást/leadást igazoló formanyomtatványon.
- A fertőzött régióban elejtett vaddisznók teste – a 2010/354/EU bizottsági határozat és a 02.3/1700/2010. számú központi utasítás értelmében – csak akkor használható fel saját célra (kompetencia) vagy szállítható ki vadfeldolgozó üzembe, ha a vérminta és a mandula minta egyidejű vizsgálata KSP-re negatív.
- Amennyiben mandula helyett virológiai vizsgálatra alkalmatlan egyéb szervmintát küldtek laboratóriumba, akkor az MgSzH Központ 02.3/1799/2010. számú utasítása alapján az érintett vaddisznótestet a kerületi főállatorvosi hivatal állami kártalanítás nélkül elkobozza. Emiatt is fontos a szakszerű mintavétel, ezért a beíró könyvben el kell helyezni a novemberi továbbképző értekezleten átadott fényképeket és mintagyűjtési útmutatót.
- A társasvadászatok alkalmával célszerű kiképzett szakembert (pl.: képesített vadhúsvizsgálót) megbízni a mandulaminták gyűjtésével. Ha fej- vagy toroklövés miatt mandula nem gyűjthető, akkor az egyik veséből kb. két ujjbegy nagyságú darabot kell a mandulagyűjtő sárga pohárba tenni. Ilyen esetben a mintaazonosító lap „Egyéb, kiegészítő információ...” rovatában az említett tényt közölni kell.
- Amennyiben a társasvadászatok során olyan vaddisznókat is elejtettek, amelyek saját célú vagy vadfeldolgozó üzemi felhasználása sem lehetséges, akkor erről a kerületi főállatorvosi hivatal telefonon vagy faxon értesíteni kell az állami kártalanítás és ártalmatlanítás elrendelése céljából. Az ilyen esetek eljárási és dokumentálási követelményeit az MgSzH Központ 02.3/1700/2010. számú utasítása tételesen meghatározta.
- A fertőzött régióban szervezett vadászatok során keletkezett állati hulladék begyűjtése és ártalmatlanításra való elszállítása a szikszói SZATEV ZRt. közreműködésével, heti egyszeri

körjáráttal, állami költségen történik. A fertőzött régióból begyűjtött vaddisznó eredetű hulladék az 1774/2002/EK rendelet hatálya alá tartozó, I. kategóriájú állati melléktermék. Az ilyen hulladék átmeneti tárolásáért felelős személy legkésőbb a hét első munkanapján 13.00 óráig Igazgatóságunk központjától telefonon (06-46-342-905) vagy faxon (06-46-342-023) rendelheti meg az elszállítását. A bejelentéskor a tárolási hely pontos címét és a kapcsolattartó személy telefonszámát kell közölni.

Az MgSzH Központ mellett működő KSP nemzeti szakértői csoport úgy véli, hogy a fertőzött régió kiterjedése Heves és Borsod-Abaúj-Zemplén megyékben 2011-ben már csökkenthető lesz, ha ezt kedvezőtlen járványügyi esemény nem akadályozza meg.

Az EU Bizottság részére készítendő jelentés lényeges elemei a megfelelő számban és szakszerűen elvégzett vizsgálatok. Ehhez kérem a vadászatra jogosultak együttműködését és türelmét.

Dr. Hajtós István